

Observatori de Govern Local

Catalunya 2013

Definició del projecte

TAULA DE CONTINGUTS

1. Descripció general del projecte	3
2.1 Univers i abast territorial de l'estudi.....	5
2.2 Redacció del qüestionari.....	6
3. Treball de camp	7
4. Consulta i explotació de dades	8
5. Procés de desenvolupament.....	10
6. Calendari de desenvolupament.....	12
7. Resultats esperats	12

1. Descripció general del projecte

El món local català ha estat tradicionalment una de les estructures institucionals més rellevants dins del nostre sistema polític, tant des de la vessant de “prestador de serveis” com des de la perspectiva estrictament vinculada a la representativitat i legitimitat democràtica. Al llarg d'aquests més de trenta anys d'ajuntaments democràtics, el mapa local s'ha configurat com una realitat complexa i dinàmica, on la informació acostuma a ser molt fragmentada.

La importància dels municipis dins del nostre sistema i la manca de fonts d'informació comprensives que recullin un gran ventall d'aspectes vinculats a la vida municipal, van plantejar la necessitat de crear una eina flexible i d'ample abast, que facilités la recerca i que esdevingués un instrument de millora des dels propis ens locals. Per aquest motiu, l'any 2003 la Fundació Carles Pi i Sunyer va crear l'Observatori de Govern Local, un mecanisme de recopilació sistemàtica d'informació sobre la realitat municipal al servei dels municipis, de les autoritats supramunicipals, del legislador autonòmic i estatal i de la comunitat científica.

L'Observatori i els informes i reculls de dades elaborats per l'equip d'investigadors, han esdevingut instruments útils tant pels municipis participants com per als responsables institucionals. Aquest fet pren encara més relleu en moments com l'actual en què tant el mapa municipal com en general el teixit institucional català estan en discussió. En aquest marc, l'Observatori és una eina molt rellevant per a disposar de dades completes i rigoroses que permetin desenvolupar un debat entorn a la seva reforma.

El projecte s'articula a través d'un qüestionari estructurat en diversos blocs que incorporen diversos aspectes de la vida municipal. Es recull una bateria de preguntes sobre l'organització política i administrativa municipal, els ens instrumentals locals, les polítiques públiques, la prestació dels serveis municipals, els mecanismes d'informació i participació ciutadana, el pressupost municipal i la gestió tributària i la distribució de les competències municipals.

L'enquesta de l'Observatori de Govern Local es lliura dos cops al llarg de cada mandat amb una periodicitat aproximada de dos anys. D'aquesta manera, es detecten els

canvis que es produeixen al començament de cada mandat i durant el seu desenvolupament i en conseqüència, es garanteix l'actualització contínua de la informació. En aquests moments es disposa de sèries temporals ininterrompudes des de 2003.

2. Disseny del projecte

2.1 Univers i abast territorial de l'estudi

La primera edició de l'Observatori de Govern Local, realitzada l'any 2005, va recollir informació per les 115 localitats que tenien més de 10.000 habitants i les capitals de comarca que no arribaven aquest tall de població l'any 2003. Aquesta primera experiència va fer palès que era ineludible ampliar l'abast de l'estudi. D'aquesta manera a l'edició següent, duta a terme l'any 2007, l'estudi es va estendre als 193 municipis que tenien més de 5.000 habitants l'any 2005 tot incloent a les capitals que no arribaven aquest tall de població. Paral·lelament, i amb l'objectiu d'obtenir informació representativa de més localitats catalanes, l'any 2006 es va impulsar el mateix projecte per una mostra de cent municipis que tenien entre 250 i 5.000 habitants.

Degut a la bona acollida que van tenir les edicions anteriors, l'any 2008 es va ampliar el tram poblacional i es va realitzar l'enquesta als municipis que tenien més de 500 habitants, que segons els padró aprovat per *l'Instituto Nacional de Estadística* a 1 de gener de 2007 eren 611, i en l'edició següent, d'acord amb les dades aprovades per *l'Instituto Nacional de Estadística* amb data de referència 1 de gener de 2009, van ser 615. En aquesta ocasió l'univers d'estudi abastarà informació sobre 620 municipis.

En cap edició s'ha inclòs Barcelona ja que per la seva grandària i les seves característiques específiques requeririen una recerca pròpia. A més, esbiaixaria els resultats obtinguts i dificultaria la comparació entre els altres municipis.

2.2 Redacció del qüestionari

L'estructura principal i el gruix més important de preguntes del qüestionari s'han mantingut iguals a les altres onades de l'Observatori de Govern Local. Aquest fet, permetrà realitzar estudis transversals que incloguin series temporals de resultats. D'altra banda, el treball anterior ens ha permès avaluar el disseny i el funcionament del qüestionari, i és per aquest motiu que s'han introduït algunes modificacions que aportaran major qualitat i rigor a l'estudi.

Les modificacions que s'han introduït són d'una banda, de tipus tècnic (categorització de respostes, operativització de conceptes, introducció de controls...), i de l'altra, de contingut (depuració i de creació de noves variables). Entre aquests canvis, cal destacar l'ampliació de l'apartat 3 que incorpora una bateria de preguntes molt àmplia sobre polítiques públiques sectorials.

El procés d'avaluació i millora de l'enquesta s'ha realitzat al llarg d'un període prolongat i en ell han intervingut diversos experts especialitzats en les matèries incloses que han incorporat noves aportacions.

3. Treball de camp

Per tal de garantir l'actualització de la informació de l'Observatori de Govern Local, l'enquesta es tramet dos cops al llarg de cada mandat, amb un interval aproximat entre trameses de dos anys. Per garantir la qualitat de les dades i agilitar el procés de resposta, el qüestionari serà lliurat de manera presencial als 620 municipis. Investigadors de la Fundació Carles Pi i Sunyer es desplaçaran a tots els municipis, fet que assegurarà que es reculli la informació necessària i que es vetlli per la qualitat i homogeneïtat en les respostes. El qüestionari es dirigeix principalment al secretari, tot i que esporàdicament, hi haurà preguntes que per la seva especificitat, probablement hauran de ser respostes per d'altres responsables de l'ajuntament.

Prèviament, l'equip tècnic de l'Observatori durà a terme una recerca acurada de la informació sol·licitada que es pugui trobar disponible en d'altres mitjans. L'objectiu és facilitar el màxim possible la tasca dels ajuntaments i evitar demanar informació que és accessible en d'altres suports d'accés públic. En definitiva, cada ens haurà de completar la informació que quedi pendent, validar, ampliar i modificar, si s'escau, la informació ja inclosa a l'enquesta. D'altra banda, i amb l'objecte de facilitar el procés de resposta, existeix un equip de suport que vetlla per tal que el major nombre de preguntes sigui respost de manera adient i homogènia, evitant així asimetries en la informació que desvirtuarien els resultats finals del projecte.

4. Consulta i explotació de dades

Un cop s'ha recollit la informació dels municipis, les dades s'estructuren i sistematitzen en una base de dades d'ús fàcil i còmode que possibilita l'explotació i l'anàlisi d'acord amb els objectius previstos.

Per tal de garantir l'anonimat dels ens locals i evitar possibles usos impropis de la informació, s'ha establert uns protocols d'accés a la informació que defineixen diferents tipologies d'usuaris.

Les dades es faciliten de tal forma que permeten la comparació però no la identificació directa dels ajuntaments participants. Les tipologies d'ús de dades s'han fixat en funció de l'origen, del motiu de la consulta i la finalitat de la cerca. Cadascun dels diferents perfils previstos pot accedir a un nivell d'informació diferent. En principi, els ajuntaments participants accedeixen a les pròpies dades a través d'un informe que es lliura als principals responsables municipals i que conté informació rellevant que pot ser útil pel desenvolupament diari de la gestió municipal. La informació de cada localitat és comparada amb la dels altres municipis participants, amb els de la seva província, el seu tram poblacional i el seu tram pressupostari. Els indicadors sempre es presenten de forma agregada, evitant així la identificació dels altres ens participants. Posteriorment, els municipis també poden sol·licitar informes complementaris on es compari la mateixa informació amb grups d'ajuntaments creats per ells mateixos i que els hi siguin d'utilitat. Aquests grups hauran d'estar formats per un mínim de cinc ens per tal de mantenir l'anonimat de les dades. D'altra banda, els ajuntaments també podran sol·licitar la comparació pel que fa altres dades de caire més específic que s'hagin demanat al qüestionari i que no hagin sigut abordades al document general. Pel que fa als ens supramunicipals, poden accedir a totes les dades però per intervals de comparació sense atribuir-les a cap ens en concret. Aquest mateix estatut de funcionament, és aplicable als investigadors, tot i que, sempre que els municipis així ho autoritzin, els acadèmics i personal de recerca podran tenir accés a dades més concretes que permetin la identificació dels ens. Els treballs i estudis acadèmics o de qualsevol naturalesa que hagin utilitzat la informació de la base de dades de l'observatori hauran d'esmentar-ho expressament.

Finalment, els administradors del programa podran accedir a totes les dades, però només amb finalitats de gestió de la base i no podent utilitzar aquestes dades amb cap altre objectiu. La Fundació Carles Pi i Sunyer vetllarà pel correcte ús de la informació i per la confidencialitat de la informació aportada pels municipis.

5. Procés de desenvolupament

Fase 1: Disseny d'anàlisi

- Definició de l'univers d'estudi
- Modificacions i ampliació del qüestionari
- Recerca de fonts secundàries
- Establiment de controls interns i de validació de les dades
- Configuració de la base de dades i dels suports tècnics

Fase 2: Treball de camp

Un grup d'investigadors de la Fundació Carles Pi i Sunyer es desplaçarà directament a cadascuna de les localitats que formen part de l'estudi per tal de recollir tota la informació.

Fase 3: Comprovació i validació de la informació

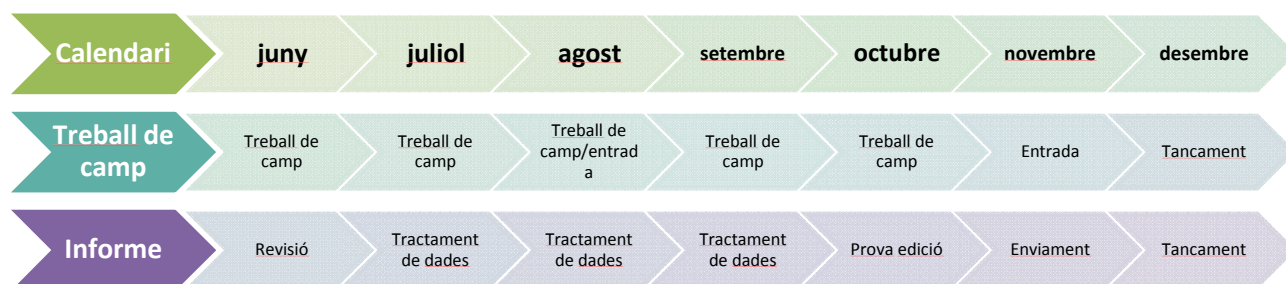
Atesa la complexitat del mapa municipal català, aquesta fase, que començaria immediatament després del lliurament de les primeres enquestes. A mesura que les primeres dades siguin introduïdes al sistema es desenvoluparà un procés de validació i verificació de la informació.

Fase 4: Consulta i explotació de dades

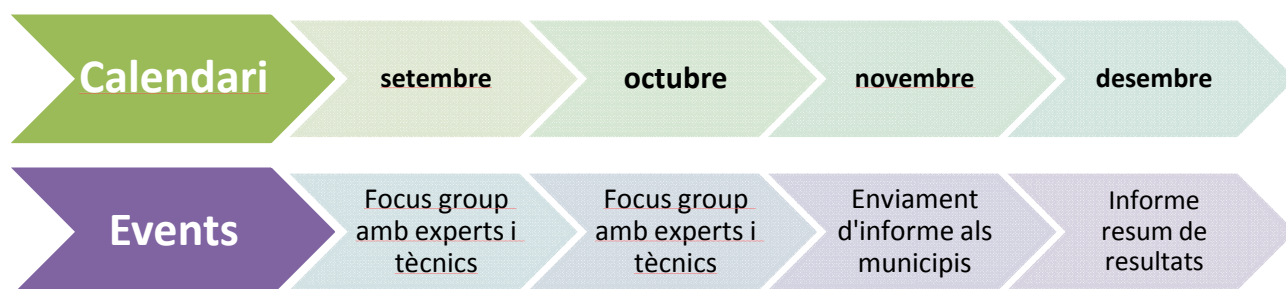
Cada ajuntament podrà accedir a un informe que contindrà un conjunt d'indicadors relatius al seu municipi que seran comparats amb els d'altres localitats. Els informes s'elaboren mantenint la confidencialitat i l'anonimat dels altres ens participants.

Els ens supramunicipals i els investigadors també podran consultar aquesta informació.

6. Calendari de desenvolupament

7. Resultat esperats

Focus group amb experts i tècnics: en el procés de validació i explotacions preliminars es portaran a terme focus group amb experts en la matèria i tècnics municipals amb l'objecte de garantir la validesa de les dades i buscar l'intercanvi de coneixement i la transferència dels resultats inicials dels projecte.

Enviament d'informe als municipis: cada municipi rebrà un informe que compari les seves dades amb la informació corresponent al total de Catalunya, a la seva província, el seu tram de població i el seu tram pressupostari. En aquesta ocasió, els municipis rebran la informació també en format de full de càlcul per tal que la puguin fer servir de forma més còmoda. Els municipis, a més, podran demanar la informació suplementària que considerin necessària.

Informe resum de resultats: l'informe resum de resultats recull la informació referent a cada estadístic o indicador inclòs a l'estudi per a totes les segmentacions previstes.

A partir del més de gener de 2014 la informació estarà preparada per a l'ús dels grups de recerca, acadèmics i per a les consultes d'altres nivells de govern.